

Формулар за ПРЕДВАРИТЕЛНА ЧАСТИЧНА ОЦЕНКА НА ВЪЗДЕЙСТВИЕТО

Институция: Висши съдебни съвет на Република България	Нормативен акт: Наредба за подбора, статута и дейността на медиаторите в съдебните центрове за медиация
За включване в законодателна програма на Висшия съдебен съвет за периода: 2023 г.	Дата: 05.10.2023 г.
Контакт за въпроси: Диляна Яникова	Телефон: 02/9304946

1. Дефиниране на проблема:

1.1. Кратко опишете проблема и причините за неговото възникване. Посочете аргументите, които оправдават нормативната промяна.

В бр. № 11 от 02.02.2023 г. е обнародван Закон за изменение и допълнение на Закона за медиацията, с който се въвежда задължителна съдебна медиация в производствата по граждански и търговски дела като средство за насищчаване на използването на алтернативни способи за разрешаване на спорове, намаляване на товареността на съдилищата и повишаване на ефективността в сферата на гражданското и търговското правораздаване.

Във връзка с горното в чл. 25 от Закона за медиацията законодателят регламентира, че подборът на медиаторите към съдебните центрове по медиация, редът за вписването и заличаването им от списъците към окръжните съдилища, тяхното обучение, мандат и контрол върху дейността им, както и дейността на координаторите на центровете се уреждат с наредба, приета от Висшия съдебен съвет. С наредбата следва да се уредят и размерът на дължимите от страните такси за съдебния център и разноските в процедурата по медиация по висящи съдебни дела.

1.2. Опишете какви са проблемите в приложението на съществуващото законодателство или възникналите обстоятелства, които налагат приемането на ново. Посочете възможно ли е проблемът да се реши в рамките на съществуващото законодателство чрез промяна в организацията на работа и/или въвеждане на нови технологични възможности (например съвместни инспекции между няколко органи и др.).

Разпоредбата на чл. 25 от Закона за медиацията регламентира, че подборът на медиаторите към съдебните центрове по медиация, редът за вписването и заличаването им от списъците към окръжните съдилища, тяхното обучение, мандат и контрол върху дейността им, както и дейността на координаторите на центровете се уреждат с наредба.

приета от Висшия съдебен съвет. С наредбата следва да се уредят и размерът на дължимите от страните такси за съдебния център и разносите в процедурата по медиация по висящи съдебни дела.

С оглед на изложеното, проектът на Наредба разписва освен общите положения, така и регламентира начините за подбор на медиаторите. В чл. 5 от Наредбата изрично е посочено, че за медиатор към съдебен център може да бъде вписано лице, което има юридическо образование, отговаря на изискванията на чл. 8, ал. 1 от Закона за медиацията, и е преминало допълнителен подбор и специализирано обучение по реда на тази наредба. Допълнителният подбор е предвиден с оглед високите изисквания към института на съдебната медиация като алтернатива на правораздаването.

Допълнителният подбор на медиаторите се състои в оценка на техните професионални знания и умения в областта на медиацията и проверка на мотивацията и на опита в професионалната сфера, в която работи кандидатът, въз основа на представени от тях документи, писмен тест и устно събеседване.

В наредбата са разписани откриването на процедурата по извършване на подбор на медиатори, което става с решение на съдийската колегия на Висшия съдебен съвет, както и обявяването му на интернет страницата на Висшия съдебен съвет и в други средства за масова комуникация. Регламентира се, че подборът се извършва чрез провеждане на писмен тест и устно събеседване с кандидатите. Посочени са изискванията, сроковете, начините и редът за подаването им. Конституиран е съставът на комисията, както и мнозинството за вземане на решенията й.

В Раздел II е регламентирано специализираното обучение на медиаторите към съдебните центрове. Целта на това обучение е да надгради знанията и практическото прилагане на уменията на медиаторите за осъществяване на медиации по висящи съдебни дела. Предвидено е, че то се извършва по програма, одобрена от съдийската колегия на ВСС, както и че се провежда в рамките на най-малко 20 учебни часа, като практическата част е поне половината от часовете. Обучението е задължително и безплатно за медиаторите, завършила с изпит и издаване на удостоверение. Обучението се извършва от обучителните организации на медиатори, вписани към Министерството на правосъдието.

В Раздел III са разписват списъците на медиаторите към съдебните центрове при окръжните съдилища. В списъка се вписват медиаторите, които успешно за преминали подбора и специализираното обучение. В чл. 20 са посочени обстоятелствата, които подлежат на вписване в списъците. В чл. 21 са изброени условията, при наличието на които става отмянването от списъците.

Раздел IV ureжда мандата и оценката на дейността на медиаторите. В чл. 24 е установено, че комисия, определена от председателя на съда, към който е разкрит съдебният център, изготвя доклад за дейността на медиатора и предложение за оценка. Решението на комисията се взема при обикновено мнозинство. Оценката може да бъде положителна, при която мандатът на медиатора се продължава за нов срок от три години, или отрицателна, при която мандатът на медиатора не се продължава. Комисията изпраща оценката на дейността на медиатора на председателя на окръжния съд. Въведена е и фигуранта на медиатор-наставник. В чл. 28 е посочено, че при положителна оценка на дейността на медиатора, в случай че комисията по чл. 24 приеме, че е налице значителен положителен принос на медиатора за дейността на съдебния център, тя предлага на председателя на съда, към който е разкрит съдебният център,

медиаторът да бъде отличен с грамота и да бъде определен за медиатор-наставник.

Глава Трета подробно регламентира провеждането на процедурата по първа задължителна среща в процедура по медиация по определни висящи гражданско и търговски дела. Правилото, което се въвежда е, че процедурата се провежда в съдебния център към окръжния съд, в който се разглежда делото или в чийто район се намира районният съд, в който се разглежда делото. В случай, че делото се разглежда в районен съд, към който е създаден самостоятелен съдебен център, процедурата по медиация се провежда в този съдебен център. В случай, че делото се разглежда в районен съд, към който е създадено териториално поделение на съдебен център към окръжния съд, процедурата по медиация се провежда в това териториално поделение. Предвидена е хипотезата, когато страните са задължени да участват в процедура по медиация от възвикния съд и делото се разглежда от апелативен съд, тогава процедурата по медиация се провежда в съдебния център към окръжния съд, който е разгледал делото като първа инстанция.

В ал. 5 на чл. 29 е уредена хипотезата, когато между страните има висящи дела в различни съдилища. В ал. 6 и 7 на чл. 29 са предвидени възможности за провеждане на медиацията по видеоконферентна връзка или в друго помещение, определено от председателя съда.

При провеждането на процедурата по медиация подробно са разписани следните въпроси: уведомяването на координатора за постановеното от съда определение, срокове за определяне на дата и час за провеждане на първата среща в процедурата по медиация от координатора, а когато това е необходимо и мястото за провеждането ѝ; връчването на съобщенията до страните; процедурата по избор на медиатора; уведомяването на медиатора, отлагане на първата среща в процедурата по медиация, отвеждане на медиатора, както и продължаването на процедурата по медиация след изтичането на първата среща по медиация.

В Глава Четвърта са регламентирани заплащане на процедурата по медиацията, провеждана в съдебните центрове, възнаграждението на медиаторите и разносите.

В чл. 52 е установено задължение за Висшия съдебен съвет да осъществява контрол за изразходваните средства от органите на съдебната власт за изплащане на възнаграждения на медиаторите и необходимите разходи за провеждане на процедура по съдебна медиация.

От изложеното е видно, че поради липса на сега действаща подзаконова нормативна уредба за подбора, статута и дейността на медиаторите в съдебните центрове за медиация не е възможно идентифицираният проблем да се разреши в рамките на действащото законодателство.

1.3. Посочете дали са изгответи последващи оценки на нормативния акт или анализи за изпълнението на политиката и какви са резултатите от тях?

Наредбата за подбора, статута и дейността на медиаторите в съдебните центрове за медиация е нов нормативен акт, изгoten въз основа на измененията и допълнения на Закона за медиацията, обнародвани в ДВ, бр. 11 от 2023 г., поради което не са изгответи последващи оценки на въздействието му.

2. Цели: Посочете целите, които си поставя нормативната промяна по конкретен и

измерим начин и график за тяхното постигане. Съответстват ли целите на действащата стратегическа рамка?

1. Изпълнение на законово задължение по чл. 25 от Закона за медиацията;
2. Създаване на нормативна уредба относно подбора на медиаторите към съдебните центрове по медиация;
3. Подробно регламентиране на специализираното обучение на медиаторите към съдебните центрове, чиято цел е да надгради знанията и практическото прилагане на уменията на медиаторите за осъществяване на медиации по висячи съдебни дела;
4. Въвеждане на способите и условията за вписване на медиаторите към съдебните центрове при окръжните съдилища в съответните списъци;
5. Уреждане на мандата и оценката на дейността на медиаторите;
6. Регламентиране на начините за провеждане на процедурата по медиация;
7. Предвиждане на условия и ред за заплащане на процедурата по медиация, провеждана в съдебните центрове и възнагражденията на медиаторите.

3. Идентифициране на заинтересованите страни: Посочете всички потенциални засегнати и заинтересовани страни, върху които предложението ще окаже пряко или косвено въздействие (бизнес в дадена област/всички предприемачи, неправителствени организации, граждани/техни представители, държавни органи, др.).

Преки заинтересованни страни:

1. Членовете на Висшия съдебен съвет, предвид правомощието на същия да осъществява контрол за изразходваните средства от органите на съдебната власт за изпълнение на възнаграждения на медиаторите и необходимите разходи за провеждане на процедурата по съдебна медиация;
2. Членовете на съдийската колегия на Висшия съдебен съвет, предвид правомощието на същата да открива процедура по извършването на подбор на медиатори към съдебен център, да участват в комисии по извършването на подбора, да утвърждава методика за изготвяне и провеждане на писмения тест, да одобрява програма за специализираното обучение на кандидатите и да поддръжа актуален списък на обучителите;
3. Лица, отговарящи на чл. 8, ал. 1 от Закона за медиацията, кандидати в процедури по подбор на медиатори;
4. Лицата по чл. 9, ал. 1 от проекта на Наредба, в качеството им на членове на комисията, извършваща подбора;

Косвени заинтересованни страни:

Магистрати, физически и юридически лица, в качеството им на участници в обществените консултации.

4. Варианти на действие: Идентифицирайте основните регуляторни и нерегуляторни възможни варианти на действие от страна на държавата, включително и варианта „без намеса“.

При този нормативен акт не е възможно да бъдат формулирани варианти, различни от вариант „без намеса“ и предложеният вариант за приемане на наредбата. Всякакъв друг вариант, различен от приемане на наредбата, би бил неизпълнение на

нормативен акт от по-високо ниво.

Вариант на действие 1 „Без намеса“: При този вариант ще продължи да се наблюдава:

1. Неизпълнение на законово задължение по чл. 25 от Закона за медиацията;
2. Липса на нормативна уредба относно подбора на медиаторите към съдебните центрове по медиация;
3. Липса на подробно регламентиране на специализираното обучение на медиаторите към съдебните центрове, чиято цел е да надгради знанията и практическото прилагане на уменията на медиаторите за осъществяване на медиации по висящи съдебни дела;
4. Липса на способи и условията за вписване на медиаторите към съдебните центрове при окръжните съдилища в съответните списъци;
5. Неуреждане на мандата и оценката на дейността на медиаторите;
6. Липса на регламентиране на начините за провеждане на процедурата по медиация;
7. Липса на условия и ред за заплащане на процедурата по медиация, провеждана в съдебните центрове и възнагражденията на медиаторите.

Вариант на действие 2 „Приемане на наредбата“: При този вариант ще бъдат осигурени:

1. Изпълнение на законово задължение по чл. 25 от Закона за медиацията;
2. Създаване на нормативна уредба относно подбора на медиаторите към съдебните центрове по медиация;
3. Подробно регламентиране на специализираното обучение на медиаторите към съдебните центрове, чиято цел е да надгради знанията и практическото прилагане на уменията на медиаторите за осъществяване на медиации по висящи съдебни дела;
4. Въвеждане на способите и условията за вписване на медиаторите към съдебните центрове при окръжните съдилища в съответните списъци;
5. Уреждане на мандата и оценката на дейността на медиаторите;
6. Регламентиране на начините за провеждане на процедурата по медиация;
7. Предвиждане на условия и ред за заплащане на процедурата по медиация, провеждана в съдебните центрове и възнагражденията на медиаторите.

5. Разходи: Опишете качествено (при възможност - и количествено) всички значими потенциални икономически, социални, екологични и други негативни въздействия за всеки един от вариантите, в т.ч. разходи за идентифицираните заинтересовани страни в резултат на предприемане на действията. Пояснете кои разходи се очаква да бъдат второстепенни, и кои да са значителни.

Финансовите и други средства, необходими за прилагането на новата уредба са описани във изготвената Финансова обосновка, придръжаваща проекта на подзаконовия нормативен акт.

6. Ползи: Опишете качествено (при възможност - и количествено) всички значими потенциални икономически, социални, екологични и други ползи за идентифицираните заинтересовани страни за всеки един от вариантите в резултат на предприемане на действията. Посочете как очакваните ползи кореспондират с

формулираните цели.

Вариант на действие 1 „Без намеса“:

Не могат да бъдат идентифицирани ползи от реализирането на Вариант на действие 1 „Без намеса“.

Вариант на действие 2 „Приемане на наредбата“:

Приемането на предложения подзаконов нормативен акт непряко ще доведе до поставената обща цел от законодателя с въвеждането на задължителната съдебна медиация, а именно въвеждане на алтернативни способи за решаване на спорове и утвърждаване на културата на споразумението, спестяване на разходи и време за решаване на споровете, намаляване на натовареността на съдилищата и повишаване на ефективността на гражданското и търговското правораздаване.

7. Потенциални рискове: Посочете възможните рискове от приемането на нормативната промяна, включително възникване на съдебни спорове

Вариант на действие 1 „Без намеса“:

Неприемането на Наредбата съставлява неизпълнение на изрично закононосно задължение на ВСС.

Вариант на действие 2 „Приемане на наредбата“:

Не са идентифицирани рискове при приемане на Наредбата.

8. Административната тежест:

- Ще се повиши
- Ще се намали
- Няма ефект

Наредбата е изготвена в съответствие с обнародваните в бр. 11/2023 г. на ДВ изменения и допълнения на чл. 25 от Закона за медиацията. Промяната в административните процеси, целяща да подсигури структурата и организацията на дейността на съдебните центрове по медиация, произтича от Закона, а не от Наредбата.

9. Въздействие върху микро, малки и средни предприятия (МСП):

- Актът засяга пряко МСП
- Актът не засяга МСП
- Няма ефект

Наредбата не засяга микро, малките и средни предприятия.

10. Проектът на нормативен акт изиска цялостна оценка на въздействието:

- Да
- Не

Наредбата има за цел да уреди подбора, статута, обучението и дейността на медиаторите в съдебните центрове за медиация, което е предвидено изрично в Закона за медиацията. С Наредбата не се създават правомощия за органи, различни от предвидените в закона. Не се изиска извършването на цялостна оценка на въздействието на подзаконовия нормативен акт.

11. Обществени консултации: Обобщете най-важните въпроси за обществените консултации, посочете индикативен график за тяхното провеждането и видовете консултационни процедури.

Най – важните въпроси за обществената консултация са:

В1.: Достатъчно подробна и ясна ли е формулировката на текстовете, уреждащи процедурата за подбор на медиаторите и тяхното обучение?

В2.: Детайлно и точно ли са разписани нормите, касаещи мандата на медиаторите и начините за оценката на дейността им?

В3.: Удадна ли е процедурата, предвидена за провеждане на процедурата по съдебна медиация и разписана ли е същата изчерпателно и понятно?

В4.: Нормите, касаещи заплащането на процедурата по медиация, възнагражденията на медиаторите и разноските пораждат ли въпроси?

Проектът на Наредба ще бъде публикуван на Интернет страницата на ВСС www.vss.justice.bg, раздел „Обществени консултации”, за срок от 14 дни, подробни съображения за която ще съдържат в мотивите, придружаващи проекта за подзаконов нормативен акт. Проектът на Наредба ще бъде внесен на заседание на Пленума на ВСС, като ще бъдат обсъдени постъпилите становища.

Заседанията на Пленума на Висия съдебен съвет са публични и се излъзват онлайн на Интернет страницата на Съвета. Тъй като стенографски протоколи от заседания на Пленума също са публично достъпни на Интернет страницата на ВСС.

Справката за постъпилите становища и за тяхното отразяване ще бъде публикувана на Интернет страницата на ВСС.

12. Приемането на нормативния акт предвидено ли е в европейското законодателство.

- Да
 Не

Приемането на нормативния акт не е предвидено в европейското законодателство.

13. Подпись на отговорното лице:

Име и длъжност: Дияна Янкова - гл. експерт - юрисконсулт, отдел ПОНД, дирекция „Правна”, Администрация на ВСС

Дата: 05.10.2023 г.

Подпись: /Г/

Съгласувал: Димитър Ненов - директор на дирекция „Правна”, Администрация на ВСС

Дата: 05.10.2023 г.

Подпись: /Г/